

ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੇ. ਜੇ.

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2014 ਦਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1898

ਮਾਰਚ 14, 2016

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਧਾਰਾ 226 - ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1995 - ਐਸ.ਐਸ. 33 ਅਤੇ 36 - ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ 3% ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - 14 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 3 ਅਸਾਮੀਆਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਲਈ ਅਤੇ 5 ਅਸਾਮੀਆਂ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਲਈ 6 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਖਾਲੀ - ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਸ਼ੁਦਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 6 ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਐਲਪੀਏ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਲਾ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਮਰਥਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।

(ਪਰਾ 10)

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 7.12.2015 ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ), ਪੰਜਾਬ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ.ਨਗਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਭਰਤੀ) ਦਫਤਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਭਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਹੈ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਨ।

(ਪਰਾ 11)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕਪਿਲ ਕੱਕੜ ।

ਪੀ ਐਸ ਬਾਜਵਾ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ।

ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ.

(1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ/ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਲਈ 9.10.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰਾਂ/ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 450 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ (ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ) ਐਕਟ, 1995 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ 3% ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ, 14 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਕੁੱਲ 14 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਅਸਾਮੀਆਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, 5 ਅਸਾਮੀਆਂ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੰਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 6 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕਲੀ ਚੈਲੇਂਜਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ 6 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮਿਤੀ 2.5.1997 ਅਤੇ 2010 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 12886 ਵਿੱਚ ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , 12.1.2011 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਬੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

(4) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਾਮੀ ਕਿਸੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪਾਹਜਤਾ

(5) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ।

(6) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

(7) ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰਾਂ/ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ 450 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 33, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁੱਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ 3% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ। - ਹਰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ-

- (i) ਅੰਨ੍ਹਾਪਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਨਜ਼ਰ;
- (ii) ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ;
- (iii) ਲੋਕੋਮੋਟਰ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸੇਰੇਬੁਲ ਪਾਲਸੀ,

ਹਰੇਕ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ

ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਨਾ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 450 ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 14 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 3 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕਲੀ ਚੈਲੇਂਜਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ 5 ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ ਅਤੇ 6 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਰਹੀਆਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕਲੀ ਚੈਲੇਂਜਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(9) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

"36. ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। - ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਭਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦਾ ਸਾਲ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰੇਗਾ। ਵਿਅਕਤੀ, ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਭਰਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਸਾਮੀ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਲਾ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਮਰਥਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।

(11) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ) ਦਫ਼ਤਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਟੈਂਡ ਹਦਾਇਤ (ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ),

ਪੰਜਾਬ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ, ਮਿਤੀ 7.12.2015 ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਲੇਂਜਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਅਪਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਨ।

(12) ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ 36, ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(13) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੀ ਐਸ ਬਾਜਵਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ